

LECTIO DIVINA

3 HADD TAR-RANDAN (SENA A)

Ġw 4:5-42

Il-Kuntest:

Ir-rakkont hu introdott bil-vers 4, fejn insibu li Ġesù “kellu jgħaddi mis-Samarija”. Dan il-“kien meħtieġ” għandu valur teologiku profond, f’rabta ma’ Kristu merfugħ fuq is-salib (ara Ġw 3:14.30; 9:4; 10:16; 12:34; 20:9). Jeħtieġ li Kristu u l-Knisja jgħaddu minn art is-“Samaritani” biex ihabbu mill-ġdid il-bnedmin ma’ Alla (ara Kol 1:12ss). L-għatx li għandu Ġesù, u li jerġa’ joħroġ b’qawwa fir-rakkont tal-Passjoni (Ġw 19:28), hu li jwassal l-imħabba ta’ Alla lill-bnedmin. Permezz ta’ Ġesù, l-għarus li jagħti l-inbid il-ġdid u l-ilma tal-ħajja ta’ dejjem, u bid-don tal-Ispirtu-fil-magħmudija (ara Ġw 7:37-39), issa jsehh tassew il-patt definittiv ta’ mħabba bejn Alla u l-umanità, imfisser bosta drabi b’lingwaġġ matrimonjali fl-AT. Jekk id-diskors ma’ Nikodemu hu sinjal tal-poplu ta’ Izrael lil jfittex lil Ġesù, id-djalogu mas-Samaritana jesprimi x-xewqa tal-umanità kollha li tixrob mill-għajn tal-ħajja. Tal-ewwel jenfasizza d-dimensjoni konjittiva; tat-tieni, id-dimensjoni affettiva. Fil-pedagogija ta’ dan ir-rakkont, ix-xewqat u x-xenqat l-aktar profondi tal-bniedem isiru triq għal Alla, u fl-istess waqt metodologija ta’ evangelizzazzjoni għad-dixxipli tal-Mulej.

⁵Ġesù ġie f’belt tas-Samarija, jisimha Sikar, qrib il-biċċa art li Ġakobb kien ta lil ibnu Ġużeppi,

Minkejja li seta’ jgħaddi minn triq oħrafi triqtu lejn Ġerusalem, Ġesù ma jiddejjaxq jidhol fost is-Samaritani, meqjusa mil-Lhud bhala mishuta/eretici. Lil Ġesù nnifsu jgħajruh li hu Samaritan (ara Ġw 8:48)! Ġesù jipproponi l-figura ta’ Samaritan bhala l-mudell tal-imħabba tal-proxxmu (Lq 10:29ss). Il-libertà u l-ekwilibriju interjuri li għandu Ġesù huma tali li kapaċi jmur lil hemm minn drawwiet li joħolqu firda u barrieri għall-imħabba ta’ Alla, għax l-imħabba ta’ Alla trid tasal anke fl-“art infidila u idolatra” tas-Samarija tal-lum. Bl-imħabba awtentika tiegħu, Ġesù jahfer l-imħabbiet adulteri u idolatri tagħna, u jgedded il-patt ta’ fedeltà ta’ dawk kollha li jemmnu fih.

Sikar probabilment hi riferiment għal Sikem, belt b'ħafna allużjonijiet għall-istorja primordjali tal-Poplu ta' Alla. Hi marbuta ma' Abraham, l-ewwel "art tal-wegħda" li fiha għammar (ara Ġen 12:6s). Hi wkoll il-belt ta' Ġakobb, mogħtija b'don lil Ġuzepp, l-iben maħbub, fejn l-għadam tiegħu gie midfun (Ġoż 24:32), u l-post fejn gie mgedded il-patt wara l-ħruġ mill-Egittu u l-wasla fl-art imwiegħda (Ġoż 24:14-28). Hu post ta' memorja salvifika. F'dan l-istess post, permezz ta' Ġesù, tintrebaħ il-firda u sseħħ l-għaqda mill-ġdid tal-poplu ta' Alla.

‘fejn kien hemm ukoll il-bir ta’ Ġakobb.

Element ċentrali f'dan ir-rakkont hu l-ilma. L-ilma hu sinonimu mal-ħajja. Is-simbolizmu tal-ilma hu preżenti ħafna fil-Vangelu ta' Ġwanni: l-ilma tal-magħmudija tal-Battista (Ġw 1); l-ilma tat-tisfija li jsir l-inbid il-ġdid (Ġw 2); l-ilma tat-twelid il-ġdid fil-magħmudija tad-dixxipli (Ġw 3); l-ilma li jaqta' l-għatx u li jwassal għall-ħajja ta' dejjem (Ġw 4); l-ilma tal-fejtan tal-magħtub li jikseb saħħtu lura (Ġw 5); u x-xmajjar tal-ilma ħaj ta' dawk imfawra bl-Ispirtu (Ġw 7). L-ilma jerga' jsir protagonista fil-ġrajja tal-Passjoni, meta johroġ mill-kustat miftuħ, id-don tal-Ispirtu li Ġesù jonfoħ fuq id-dixxipli fil-qawmien. Is-simbolizmu tal-ilma għandu l-għerug tiegħu fit-tradizzjoni tal-AT, fejn hi ppreżentata r-realtà mistika tal-ilma bhala simbolu tal-azzjoni tal-ispirtu ta' Alla li jagħti l-ħajja (ara Ġer 2:13; Is 12:3; 49:10; 55:1; Eżek 47:1-3).

Il-laqgħa sseħħ hdejn il-bir, f'ħin mhux tas-soltu, f'mument ta' solitudni bejn Ġesù u dik il-mara. Il-bir bibliku hu post simboliku fejn isseħħ laqgħa ta' mħabba bejn namrati (Ġen 24:10ss – Izakk u Rebekka; 29:1ss – Ġakobb u Rakel; Eż 2:15ss – Mosè u wlied Ġetru). Kwazi kwazi, Ġesù jrid "jisraq" l-imħabba ta' dik il-mara li, minkejja l-ħafna mħabbiet, għadha mhix maħbuba. Hekk ir-rakkont jesprimi relazzjoni ta' namrar, fejn (mill-ġdid wara r-rakkont ta' Kana) Ġesù jsir l-Għarus il-veru li jipproponi ż-żwieġ mistiku lill-maħbuba tiegħu, u (fil-magħmudija) jagħmilha fekonda bl-Ispirtu s-Santu, il-Mulej li "jagħti l-ħajja" (ara Ġw 6:63; 7:38-39). Kif b'mod allegoriku Ġesù jxebbah lilu nnifsu mal-bieb, mar-raqħaj, mat-tempju..., hawn Ġesù jsir l-bir mimli ta' ilma ħaj – dak il-bir mhux imħaffer mill-bnedmin imma mogħti b'don lil min hu pellegrin (ara Dewt 6:10-11) – u l-ilma li jaqta' l-għatx (1 Kor 10:4).

Fit-tradizzjoni biblika, il-bir bl-ilma jirrappreżenta wkoll il-Liġi, għajn tnixxi l-għerf u l-ħajja. Mit-Tempju ta' Sijon toħroġ għajn li tagħti l-ħajja (ara Żak 14:8; Eżek 47:1-12; Apok 22:1s). Hu wkoll il-bir ta' qalb il-mara, li dejjem tipprova ttella' l-ilma minnha, bla qatt ma taqta' l-għatx.

Kien għall-habta tas-sitt siegħa, u Ġesù, għajjen kif kien mill-mixi, qagħad bilqieghda hdejn il-bir.

Ġesù hu għajjen – l-uniku test fit-TĠ li jirreferi għall-għejja fizika ta' Ġesù. Ġesù ma jidholx bi vjolenza fuq il-bniedem, imma bl-umanità tiegħu mimlija dgħufija (anticipazzjoni tas-Salib), li tidher ukoll fid-dgħufija ta' dawk mahtura minnu biex ikomplu jaqtgħu l-għatx tal-bnedmin f'ismu.

- *“The omnipotence of Love always respects human freedom; it knocks at the door of man’s heart and waits patiently for his answer.” (Benedict, Angelus, 27 March 2001)*
(Ara Apok 3:20)

F'San Pawl niltaqgħu mal-għejja (*kopiàn*) marbuta mal-ministeru appostoliku (ara Rum 16:6.12; 1 Kor 4:12). Ġesù jsir il-prototip tal-missjunarju li jingħata kollu kemm hu għas-servizz tax-xandir tal-Vangelu.

Il-hin ta' nofsinhar (is-6 siegħa), fejn Ġesù se jiġi rivelat bħala s-salvatur tad-dinja, għandu rabta mal-istess hin li fih Pilatu jistqarr lil Ġesù bħala re tal-Lhud (Ġw 19:14). Hekk tkompli tissaħħaħ ir-rabta ta' dan ir-rakkont mal-Passjoni. Ġesù hu l-Għarus-pellegrin li jfittex il-maħbuba tiegħu. Jekk id-dikjarazzjoni ta' mħabba ssir hdejn il-bir, l-imħabba tiġi kkunsmata fuq is-salib! Dan ir-rakkont, bħar-rakkont ta' Kana, isir tħabbira tas-“siegħa” ta' Ġesù.

⁷U giet mara mis-Samarija timla l-ilma. Ġesù qalilha:”Aghtini nixrob”. ⁸Id-dixxipli tiegħu kienu marru l-belt jixtru x'jiekl. ⁹Il-mara mis-Samarija qaltlu: “Kif! Inti Lhudi u titlob lili, Samaritana, biex nagħtik tixrob?”. Qaltlu hekk għax il-Lhud ma jithalltux mas-Samaritani.

Il-mara tirrappreżenta mhux biss lilha nfisha iżda lis-Samaritani kollha. Hi ssir simbolu ta' kull min jitbiegħed mill-għajn tal-ilma ġieri u jfittex ilma fi bjar miksura (ara Ġer 2:13), imma wkoll rappreżentanta ta' kull min ifittex f'Ġesù l-ilma li jnixxi għall-ħajja ta' dejjem.

L-azzjoni-kmand ta' Ġesù – “agħtini nixrob” – tfakkar fil-ġrajja ta' Mosè jfittex il-mistrieħ (ara Eż 2:15ss). Hi azzjoni mhix tas-soltu: raġel, anzi rabbi, li fil-pubbliku jitlob lil mara, meqjusa ta' livell aktar baxx, biex tagħtih jixrob. Kienet azzjoni kuntrarja għat-tradizzjoni Lhudija (Rabbi Eleazaro: *Ikun aħjar li l-liġi tinħaraq milli tingħata f'idejn mara*). Imma l-azzjoni ta' Ġesù, 'il barra mill-belt (fid-“deżert”), se tregġa' lill-mara mill-istat tagħha ta' mhux-maħbuba (għax ipprostitwiet ruħha mal-idoli) għall-istat ta' maħbuba mill-ġdid (ara Hos 2:16-25; Is 62:1ss). L-għatx ta' Ġesù jesprimi l-għatx ta' Alla għall-bnedmin, dak l-għatx li jibqa' sal-aħħar, sa fuq is-salib (ara Ġw 19:28s). Jinqata' biss meta l-bnedmin jixorbu mill-ilma tal-ħajja, hierieg mill-kustat ta' Kristu (ara Ġw 19:34).

- Dan l-ghatx tal-mara jesprimi wkoll l-ghatx ta' kull bniedem. Liema hu l-ghatx li ghandi bhalissa? Liema huma l-bzonnijiet l-aktar urgenti li nixtieq nissodisfa?

¹⁰Ġesù wegibha: “Kieku kont taf id-don ta’ Alla u min hu dak li qieghed jghidlek: “Aghtini nixrob,” kieku int kont titolbu, u hu kien jaghtik ilma haj”.

Bi struttura kjażmika – fejn l-espressjoni ċentrali hi “aghtini nixrob” – u b’lingwaġġ ‘misterjuż’, tipiku tal-lingwaġġ ta’ rivelazzjoni f’San Ġwann (bħad-djalogu ma’ Nikodemu dwar it-twelid ġdid, l-allegorija tar-Raġhaj it-Tajjeb, u l-waqgħa tat-tempju), Ġesù jirrivela lilu nnifsu f’it f’it imma b’mod aktar profund lill-mara. Il-qofol tal-messaġġ hu marbut mal-“ilma haj”, id-DON ta’ Alla, u s-sejha biex wiehed jidhol f’dan il-misteru rivelat, li hu essenzjalment misteru ta’ mħabba, kif l-espressjoni biblika “tagħraf” (“kieku taf” – v. 10) timplika. Min jilqa’ lil Ġesù, id-don ta’ Alla u l-għarus tal-umanità, jitwahhad ma’ Alla fl-imħabba.

- “Kieku kont taf id-don ta’ Alla”: Kemm naħseb li naf lil Ġesù? Kemm ghandi ghatx għalih biex insir “nafu” iżjed fil-fond?

¹¹Qaltlu l-mara: “Sinjur, mnejn se ġġib l-ilma haj jekk anqas biex timla ma ghandek u l-bir huwa fond? ¹²Jaqaw int aqwa minn missierna Ġakobb li tana dan il-bir, li minnu xorob hu u wliedu u l-imriehel tiegħu?”. ¹³Wegibha Ġesù: “Kull min jixrob minn dan l-ilma jerġa’ jaghtih l-ghatx; ¹⁴imma min jixrob mill-ilma li naghtih jien qatt iżjed ma jkun bil-ghatx. L-ilma li naghtih jien isir fih ghajn tal-ilma li jwassal sal-hajja ta’ dejjem”. ¹⁵Qaltlu l-mara: “Aghtini dan l-ilma, Sinjur, biex ma jaqbadnix l-ghatx, u anqas ma noqghod ġejja u sejra hawn nimla l-ilma”.

Hawn il-mara tasal biex tinsa l-ilma tal-bir u titlob l-ilma ġdid li saflaħhar jaqta’ l-ghatx tagħha. Issa d-don isir riferiment għall-Ispirtu s-Santu, l-Imħabba bejn il-Missier u l-Iben, li jirċievu dawk li jitwiieldu “mill-ilma u l-Ispirtu s-Santu” (Ġw 3:5; ara Ġw 7:37-39; Rum 5:5). Aħna mistednin nixorbu mill-ghajn tal-ilma tal-hajja (Is 55:1-3; Is 12:3); mistednin biex nixxennqu għal Alla (ara Salm 63:2).

Imma l-laqqgħa ma’ Ġesù mhix waħda mingħajr diffikultajiet, bħalma hi kull relazzjoni ta’ mħabba. Xi drabi nistaqsu jekk il-Mulej jistax iwieġeb għall-aspettattivi u x-xewqat tagħna, jekk jistax jaghtina dak li fil-fond nixxennqu għalih. U biex naqtgħu dan l-ghatx, kapaċi nħaffru bjar dejjem ġodda jew spejjer aktar fondi li jaghtuna ilma mielaħ. Jeħtieġ naċċettaw li aħna ma nistgħux nissodisfaw lilna nfusna, imma rridu nifthu qalbna għal Xiħadd ’l barra minna nfusna... biex nilqgħu fina d-Don li jigi mogħti lilna.

- Dun Mikiel Attard: “We can live without sex, but we cannot live without love.” Hemm imħabbiet li nfittxuhom aħna, li ma jissodisfawniex għax jerga’ jaqbadna l-għatx tagħhom; hemm l-Imħabba li hi don gratuwitu ġej “minn fuq” (Ġw 3: 31ss), li aħna rridu nitgħallmu nfittxu u nilqgħu. Insibuha biss jekk immorru hdejn il-Bir biex nixorbu mill-ilma tal-ħajja.

¹⁶Qalilha Ġesù: “Mur sejjah lil żewġek u erga’ ejja hawn”. ¹⁷Wegbitu l-mara: “Ma għandix żewġi”. Qalilha Ġesù: “Sewwa għedt: “Ma għandix żewġi”. ¹⁸Inti żżewwiġt hames darbiet, u r-raġel li għandek mieghek bħalissa mhuwiex żewġek. Sewwa wegibt!”.

¹⁹Qaltli l-mara: “Int profeta, Sinjur, milli qieghda nara.

Id-djalogu jiehu nota aktar personali: mill-ilma tal-bir, Ġesù jgħaddi għall-ħajja privata tal-mara. Ġesù jrid iwassal lill-mara thares lejha bħala l-Għarus mixtieq, li jimla tassew il-qalb tagħha bl-imħabba.

Għall-Profeti, l-infedeltà tal-poplu ta’ Izrael kienet spiss imfissra bil-lingwaġġ tal-idolatrija jew tal-adulterju (ara Ħos 1:2; 3:1; Ezek 16). F’kuntest ta’ sinkretizmu religjuż, il-ħamest irġiel jistgħu jirreferu għall-ħames idoli li jirrapprezentaw il-ħames popli li r-re tal-Assirja kien għab fl-art tas-Samarija wara l-waqgħa tas-Saltna ta’ Fuq (ara 2 Slat 17:30-31). Magħhom kienet meqjuma is-sitt divinità (tal-post), il-Mulej ta’ Izrael (v.34).

It-tradizzjoni rabbinika kienet tippermetti li mara, li jmutilha r-raġel, tiżżewweġ anke sat-tielet darba. Jekk tiżżewweġ hames darbiet, minkejja l-leġittimità legali, għal-Lhud dan kien meqjus dnuw. Is-sitt żwieġ kien meqjus adulterju! Mill-banda l-oħra, il-mara ma kelliex dritt għad-divorzju bħar-raġel. Nilmħu żewġ sitwazzjonijiet konkreti fil-ħajja ta’ din il-mara: jew hi mara li għall-imħabba daret minn raġel għal ieħor – u allura pprostitwixxiet ruħha, jew hi mara li ġiet abbandunata u mkeccija bosta drabi minn żwieġha – u allura hi mara msejkna u abbużata.

Minkejja dawn is-sitt irġiel, il-mara ma setgħetx issib l-imħabba. Hu f’Ġesù, is-seba’ raġel, dak li hu bilqieghda fuq il-bir, il-Profeta li hu l-istess Kelma li taqta’ l-għatx, li fih isseħħ l-imħabba sħiħa. Ġesù hu l-għarus li wasal (ara Ġw 2:10ss; 3:29; Mt 9:14-15; Mk 2:19-20; Lq 5:34-35; Mt 25:1-13; 2 Kor 11:2; Apok 19:7...). Din il-mara, li fittxet l-imħabba hajjitha kollha bla ma sabitha, issa ssibha fil-milja tagħha fi Kristu r-rabta intimità ma’ Alla. Hekk, f’Ġesù sseħħ l-għaqda konjugali ta’ mħabba mħabbra mill-Profeti (Ħos 2:21-22; Is 62:5; 54:5) u fl-Għanja tal-Għanjiet.

²⁰Missirijietna kienu jaduraw lil Alla fuq din il-muntanja; imma intom tghidu li l-post fejn wiehed ghandu jadura lil Alla jinsab f'Ġerusalemm". ²¹Qalilha Ġesù: "Emminni, mara, jiġi żmien meta mhux fuq din il-muntanja taduraw lill-Missier, anqas f'Ġerusalemm. ²²Intom taduraw lil dak li ma tafux; ahna naduraw lil dak li nafu, għax is-salvazzjoni ġejja mil-Lhud. ²³Imma tiġi siegħa, anzi issa hi, meta dawk li tassew jaduraw jibdeu jaduraw lill-Missier fl-ispirtu u fil-verità. Għax il-Missier ukoll, nies bħal dawn ifittex li jadurawh. ²⁴Alla huwa spirtu, u dawk li jadurawh għandhom jadurawh fl-ispirtu u fil-verità".

L-istqarrija li Ġesù hu profeta tintroduci s-silta dwar il-qima vera lil Alla. Wara li stqarritu profeta, il-mara issa hi msejha biex tinzel aktar fil-fond tar-relazzjoni tagħha ma' Ġesù, u tagħraf li f'Ġesù biss tingħata l-qima lil Alla "fl-ispirtu u fil-verità", permezz tal-istess Spirtu, għajn tal-ilma ħaj (Ġw 7:39), li jagħmilna wlied (ara Rum 8:15-16; Gal 4:6-7). L-istedina għall-fidi hi fl-imperattiv (v.21: "Emminni, mara"), kif li spiss insibu fil-Vangelu ta' Ġwanni (ara Ġw 12:36; 14:1...). Fis-"siegħa" li fiha Ġesù jiġi gglorifikat (il-passjoni, mewt u qawmien) isseħħ ir-rivelazzjoni sħiħa ta' Ġesù.

Fl-umanità glorjuża u divina tiegħu, meta jkun merfugħ 'il fuq biex jiġbed il-bnedmin kollha lejha (Ġw 3:16; 12:32), Ġesù jsir is-santwarju uniku tal-preżenza ta' Alla fost il-bnedmin (Ġw 2:19-22; Mt 2:16), u l-medjatur waħdieni bejn il-bniedem u Alla (1 Tim 2:5; Lhud 9:15; 12:24). Wara li s-Samaritani ma tħallewx jiehdu sehem fil-bini tat-Tempju ta' Ġerusalemm, minħabba l-firda bejniethom u l-Lhud (ara Esd 4:1-3), issa f'Ġesù jaqa' kull ħajt ta' firda bejn il-bnedmin, għax ilkoll ulied l-istess Missier (ara Ef 2:14). Dan seħħ meta Ġesù waqqaf il-konfront bejn "ahna" u "intom" (v.22), għax għamel lil kulhadd ahwa, ulied l-istess Missier.

F'dawn il-versi (20-24), il-verb tadura hu msemmi 10 darbiet! Bil-Latin, tadura tfisser tressaq lejha xofftejk u tbus (*ad-oratio*). Hekk il-qima ssir fuq kollox azzjoni ta' mħabba intima bejn tnejn li jinnamraw flimkien u jingħaqdu haġa waħda. Il-kult veru hu mmarkat b'lingwaġġ ta' mħabba. Jekk Ġesù hu l-għarus, il-mara Samaritana– imsejha "mara" f'dan ir-rakkont 13-il darba –, issir l-għarusa. Tfakkarna fil-"mara" ta' Kana (Ġw 2:4) u tal-Kalvarju (19:26) – żewġ testi wkoll marbutin mas-"siegħa" tal-manifestazzjoni tal-imħabba –, kif ukoll fl-adultera maħfura (Ġw 8:10) u fil-Maddalena tfittex lill-maħbub irxuxtata (Ġw 20:13.15). Dan juri għal liema livell ta' relazzjoni profonda u intima Ġesù qiegħed jistieden lis-Samaritana u lil kull min irid jadurah tassew.

²⁵Qaltlu l-mara: “Jiena naf li ġej il-Messija – dak li jghidulu Kristu. Meta jiġi hu, kolloxx iħabbriġna”. ²⁶Qalilha Ġesù: “Jiena hu, li qiegħed nitkellem miegħek”. ²⁷Fil-ħin ġew id-dixxipli tiegħu, u staghġbu jarawħ jitkellem ma’ mara; iżda hadd minnhom ma staqsieħ: “Xi trid?” jew: “Għax qiegħed titkellem magħħa?”. ²⁸Il-mara ħalliet il-ġarra ħemmħekk, reġġhet dahlet il-belt u qalet lin-nies: ²⁹“Ejjew araw bniedem li qalli kull ma għamilt. Tgħid, dan il-Messija?”. ³⁰U n-nies ħarġu mill-belt u ġew hdejh.

Quddiem il-qalb miftuħa biex tilqa’ d-“don” tal-Messija, ir-rivelazzjoni ta’ Ġesù lill-mara “barranija” tilħaq il-qofol tagħħa meta Ġesù jistqarr (għall-ewwel darba fi Ġwanni) li hu l-Messija divin (“Jiena hu” – v.26), dak li kien imwiegħed u mħabbar fil-Kotba Mqaddsa. Ġesù hu Alla li juri lilu nnifsu u jitkellem mal-qalb li trid thobb (*cor ad cor loquitur* – Santu Wistin).

It-trasformazzjoni li sseħħ fil-mara li ltaqgħet ma’ Ġesù hi riflessa f’żewġ azzjonijiet: terħi minn idejħa l-ġarra vojta, simbolu tal-ligi l-antika u r-rabta neċessarja mal-ħtieġa tal-ilma materjali (issa sabet l-ilma “li jaqta’ l-għatx”), u, bħall-“mara” l-oħra li ltaqgħet mal-Irxoxt, tmur tiġri xxandar li l-Messija li jagħti l-ħajja hu ħaj (ara Ġw 20:18), waqt li tistieden biex l-oħrajn bħalħa jifgħu l-ħarsa tagħħom fuq il-bniedem Ġesù: “ejjew araw bniedem” (*ecce homo* – Ġw 19:5).

- “Qalli kull ma għamilt” (v.29): Min mhux fil-verità ma jistax iħobb, għax l-ingann ma jisseħibx mal-imħabba (ara Ef 4:25; 1 Ġw 2:4; 3:14; 4:18.20). Neħtieġu l-ħelsien permezz tal-verità dwarna nfusna (ara Ġw 8:32) biex inkunu nistgħu nħobbu tassew. Kemm inħalli l-verità tibdilni?
- “U n-nies ħarġu mill-belt u ġew hdejh” (v.30): Bħall-għarusa fl-Għanja tal-Għanjiet, kemm u fejn qed infittex lil Dak li “qalbi thobb”? (Għan 1:7; 3:1s)

³¹Sadattant id-dixxipli bdew jitolbuh u jghidulu: “Rabbi, kul!”. ³²Iżda hu qalilhom: “Jien għandi ikel x’niekol li intom ma tafux biħ”. ³³Id-dixxipli għalħekk bdew jistaqsu lil xulxin: “Jaqaw ġie xi hadd u ġieblu x’jiekol?”. ³⁴Qalilhom Ġesù: “L-ikel tiegħi hu li nagħmel ir-rieda ta’ min baġħatni u li nwassal fit-tmiem l-opra tiegħu.

Jekk il-mara hi bil-għatx, id-dixxipli huma bil-ġuħ. Għalħekk qabel kienu marru jixtru x’jieklu (v.8). Ir-relazzjoni bejn il-ġuħ u “il-ħobż mis-sema” li jaqta’ l-ġuħ, Ġwanni jiżviluppaha aktar tard fil-kapitlu 6.

Anke d-dixxipli jeħtieġ li jinżlu aktar fil-fond biex jagħrfu min hu tassew Ġesù (Ġw 6:26.48-51) u jwettqu r-rieda tiegħu. Ir-rieda tal-Missier hi li l-bnedmin kollħa jsalvaw u jagħrfu l-“Verità” (ara 1 Tim 2:4). Dan iseħħ meta Ġesù “iwassal fit-tmiem l-opra tiegħu” (v.34),

jigiferi meta jinghata fuq is-Salib (Ġw 19:30). B'dal-mod, is-seba' raġel (Ġesù l-ġharus) iwassal fit-tmiem l-opra tal-ħolqien billi jonfoħ fuq l-umanità kollha, f'azzjoni ta' ħolqien ġdid, l-Ispirtu tal-imħabba tal-Missier (ara Ġw 19:30). Jekk id-dixxipli jridu jagħmlu r-rieda tal-Missier, bħal Ġesù iridu "jinghataw b'imħabba" billi jkunu messaggiera tal-ġhatx ta' mħabba (ara Ġw 19:28) li hu għandu għall-bnedmin.

- Kif inħares lejn il-ministeri pastorali li għandi bħala xhieda tal-imħabba ta' Kristu għall-bnedmin?

³⁵Intom ma tgħidux li baqa' erba' xhur oħra għall-ħsad? Imma araw x'ngħidilkom jien: erfghu għajnejkom u ħarsu ftit kif l-ġhelieqi bjadu għall-ħsad! ³⁶Ġa l-ħassad qieghed jieh u ħlasu u jigbor il-frott għall-ħajja ta' dejjem, biex min jizra' jifrah hu wkoll bħal min jaħsad. ³⁷F'dan taraw kemm sewwa jinghad li wiehed jizra' u l-ieħor jaħsad. ³⁸Jiena bghattkom taħdu dak li ma thabattux għalih intom; kienu oħrajn li thabtu, u intom dhaltu flokħom biex tgawdu l-frott tat-taħbit tagħhom".

Mill-ikel Ġesù jgħaddi għall-qamħ li minnu jsir il-ħobż. Hu diskors marbut mal-ħidma appostolika u missjunarja. Dan id-djalogu jfakkarna fil-paraboli taż-żerriegħa u taż-żerriegħ, u fil-ħabba tal-qamħ li trid tmut biex tagħti l-frott. Il-ħsad ifisser il-ġudizzju ta' Alla. Hawn jirreferi għall-ferħ tal-ħassad li, wara x-xoġħol biex jizra' l-kelma, issa qed jigbor il-frott tagħha. Hu l-ferħ tal-Knisja meta tara l-Vaġġelu jixtered fost il-ġnus; hu l-ferħ ta' Ġesù nnifsu meta jara l-bniedem jilqa' l-Aħbar it-Tajba (ara Lq 10:17.21; Ġw 8:56). Imma qabel, hemm it-taħbit taż-żriġħ (ara 2 Kor 9:6; Gal 6:8).

- Dun Mikiel Attard: "There is no redemption without blood."

³⁹Kien hemm ħafna Samaritani minn dik il-belt li emmnu f'Ġesù fuq ix-xhieda li tathom dik il-mara meta qaltihom: "Qalli kull ma għamilt", ⁴⁰tant, li meta s-Samaritani ġew hdejh, bdew jitolbuh biex jibqa' magħhom, u hu qaġhad hemm jumejn. ⁴¹Imbaġhad ħafna oħrajn emmnu minħabba kliemu, ⁴²u lill-mara qalulha: "Issa mhux għax għedtilna int qeġhdin nemmnu, imma għax aħna wkoll smajnieħ, u sirna nafu li dan tassew hu s-salvatur tad-dinja".

Il-fidi tas-Samaritani f'Ġesù l-Messija "salvatur tad-dinja", li waslu għaliha permezz tax-xhieda u tax-xandir tal-"Vaġġelu", hi l-qofol ta' dan id-djalogu. Huma, l-eretici u l-miħutin, huma l-ewwel frott tal-missjoni... "għax tal-ewwel jigū l-aħħar u tal-aħħar l-ewwel" (Mt 19:30; 20:16; Mk 10:31). Il-Mulej "li jagħraf il-qlub" (Atti 15:8) ma jkejijlx bħalna (ara Is 55:8ss)!

It-test jagħmel aċċenn għall-verb “jibqa”, li tant hu għażiż għal San Ġwann. Hu l-verb tal-inabitazzjoni ta’ Alla mal-bnedmin u tad-dixxipli fi Kristu (ara Ġw 15:4ss; 1:38ss). Hu l-verb tal-ħajja, tal-qawmien (ara Hos 6:2). Ahna msejhin nidhlu fi proċess kontinwu biex “inkunu miegħu” u “nintbagħtu” (ara Mk 3:14). Il-fidi f’Ġesù tixtered permezz tax-xhieda ħajja ta’ min iltaqa’ ma’ Ġesù u hallieh jibdillu ħajtu permezz tal-imħabba. Hu dan li jagħmel minna missjunarji awtentiċi.

*The theme of thirst runs throughout John’s Gospel from the meeting with the Samaritan woman to the great prophecy during the feast of Tabernacles (Jn 7:37-38), even to the Cross, when Jesus, before he dies, said to fulfil the Scriptures: “I thirst” (Jn 19:28). Christ’s thirst is an entrance to the mystery of God, who became thirsty to satisfy our thirst, just as he became poor to make us rich (cf. 2 Cor 8:9). Yes, God thirsts for our faith and our love. As a good and merciful father, he wants our total, possible good, and this good is what he seeks. The Samaritan woman, on the other hand, represents the existential dissatisfaction of one who does not find what he seeks. She had “five husbands” and now she lives with another man; her going to and from the well to draw water expresses a repetitive and resigned life. However, **everything changes for her that day, thanks to the conversation with the Lord Jesus**, who upsets her to the point that she leaves the pitcher of water and runs to tell the villagers: “Come, see a man who told me all that I ever did. Can this be the Christ?” (Jn 4:29) (Benedict XVI, Angelus, 24 February 2008).*